

اثر شوری محلول خاک بر روی عملکرد برنج (ارقام سپیدرود، حسن سرایی و خزر)

مسعود کاوسی و حسام مجلی*

چکیده: در سالهای اخیر با پیشروی آب دریای خزر، شالیزارهای واقع در نواحی ساحلی استان گیلان در معرض خطر شوری قرار گرفته و خسارتهای شدیدی را متحمل می‌شود. میزان شوری در این اراضی متفاوت بوده و به محل، فاصله از دریا و شرایط جوی بستگی دارد. لذا پیش‌بینی عملکرد ارقام مختلف در سطوح مختلف شوری و معرفی رقم مناسب برای هر منطقه گامی موثر در استفاده بهینه از این اراضی خواهد بود. به منظور بررسی اثر شوری بر روی عملکرد و برخی از اجزای تولید سه رقم برنج به نامهای سپیدرود، حسن سرایی و خزر آزمایشی با استفاده از طرح بلوکهای کامل تصادفی با ۶ تیمار که شامل آب آبیاری با شوریهایی ۱/۵، ۲، ۴، ۶، ۸ و ۱۰ میلی‌موز بر سانتی‌متر بود و در ۳ تکرار، بر روی سه رقم برنج ذکر شده، در میکروپلاتهای نصب شده و در مزرعه آزمایشی ایستگاه تحقیقات خاک و آب رشت، در سال ۱۳۷۳ به اجرا در آمد. نتایج این آزمایش نشان داد که اثر شوری بر روی عملکرد رقم سپیدرود یک اثر درجه دوم است. این رقم تا شوری ۵ میلی‌موز بر سانتی‌متر رقم حساسی بوده و مقدار افت عملکرد آن حدود ۱۸ درصد به ازای هر واحد افزایش در شوری محلول خاک بوده و EC آستانه کاهش عملکرد آن ۲ میلی‌موز بر سانتی‌متر است. با افزایش شوری محلول خاک، مقاومت این رقم نسبت به ارقام دیگر در مقابل شوری محلول خاک افزایش می‌یابد. رابطه عملکرد دانه رقم حسن سرایی با شوری محلول خاک یک رابطه خطی بوده و EC آستانه کاهش عملکرد آن ۲/۴۵ میلی‌موز بر سانتی‌متر و مقدار افت عملکرد آن به ازای هر واحد افزایش در EC محلول خاک ۱۱/۶ درصد است. رقم خزر با ۱۴/۲ درصد افت عملکرد به ازای هر واحد افزایش EC محلول خاک، و با EC آستانه کاهش محصول ۲/۲۷ میلی‌موز بر سانتی‌متر، رقمی حساس نسبت به شوری ارزیابی می‌شود.

*- کارشناس موسسه تحقیقات برنج کشور، دانشیار دانشکده کشاورزی دانشگاه

تبریز